

KLAGANDE
XXXXXXXX

Ombud: Joakim Söderberg

MOTPART
Polismyndigheten

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE
Förvaltningsrätten i Stockholms dom den 17 juni 2022 i mål nr 16768-21

SAKEN
Rätt till information om personuppgiftsbehandling

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

1. Kammarrätten undanröjer förvaltningsrättens dom i den del den gäller mål nr 16768-21 och tillämpningen av 4 kap. 5 § brottsdatalogen och 5 kap. 1 § dataskyddslagen, förutom i den del förvaltningsrätten förordnat om sekretess.
 2. Kammarrätten upphäver Polismyndighetens beslut den 8 april 2021 (dnr A181.457/2021) och förvaltningsrättens dom (mål nr 16768-21) i de delar som framgår av domskälen och visar målet åter till Polismyndigheten för ny prövning.
 3. Kammarrätten avslår överklagandet i övrigt.
 4. Kammarrätten fastställer förvaltningsrättens beslut om sekretess.
-

BAKGRUND M.M.

XXXXXXXX begärde hos Polismyndigheten att få information om hur hennes personuppgifter behandlas hos Nationella operativa avdelningen (NOA).

Polismyndigheten beslutade den 8 april 2021 (dnr A181.457/2021) att lämna XXXXXXXX viss information om behandlingen av hennes personuppgifter avseende ärenden i den brottsutredande verksamheten och arkiverade brottsutredningar. Informationen lämnades genom sammanställningar med uppgifter om diarienummer, typ av utredningsuppgift, typ av brott, XXXXXXXX roll i ärendet och handläggande enhet. Dessutom upplyste Polismyndigheten att de personuppgifter som normalt behandlas i dessa ärenden är namn och kontaktuppgifter, information som XXXXXXXX själv eller någon annan har lämnat i anmälan eller ett förhör samt uppgifter i annat bevismaterial. Därutöver lämnade myndigheten information om ändamålet med och den rättsliga grunden för behandlingen samt att hennes personuppgifter kan komma att lämnas ut till vissa kategorier av mottagare.

I övrigt beslutade Polismyndigheten att med hänvisning till 4 kap. 5 § brottsdatalagen (2018:1177) och 5 kap. 1 § dataskyddslagen (2018:218) inte lämna ut någon eventuell ytterligare information om hur huruvida hennes personuppgifter behandlas. Som ett förtydligande till beslutet i denna del angav Polismyndigheten att den inte får lämna ut uppgifter som omfattas av sekretess eftersom det skulle kunna skada pågående utredningar, andra polisiära åtgärder eller framtida verksamhet samt att detta i praktiken betyder att XXXXXXXX inte kan få ett fullständigt besked om hon förekommer eller inte i polismyndighetens brottsutredningar.

XXXXXXXX överklagade beslutet till Förvaltningsrätten i Stockholm som i dom den 17 juni 2022 avslog överklagandet (mål nr 16768-21).

I samma avgörande prövade förvaltningsrätten även hennes överklagande i mål nr 16428-21 som rör ett annat beslut av Polismyndigheten.

XXXXXX överklagande av förvaltningsrättens dom i den delen prövas av kammarrätten i mål nr 4412-22.

YRKANDEN M.M.

XXXXXXXX yrkar att kammarrätten ändrar förvaltningsrättens dom till hennes fördel och för fram bl.a. följande. Hon har bara fått en sammanställning av uppgifter som behandlas men inte tillgång till uppgifterna. Av sammanställningen framgår endast att personuppgifter behandlas men inte vilka dessa uppgifter är. Hon har exempelvis inte fått information om med vilket namn hon omnämns i de olika ärendena. Hon har inte heller fått veta vem som lämnat uppgifter om henne vilket är en förutsättning för att kunna kontrollera spridningen av personuppgifterna. Den möjlighet att begränsa sökningen av personuppgifter som lagstiftaren gett den personuppgiftsansvarige enligt brottsdatalagen finns inte i dataskyddsförordningen. Om ett ärende är nedlagt och ingen handläggning pågår är kraven för att brottsdatalagen ska vara tillämplig inte uppfyllda. Rätten att få information om mottagare av personuppgifterna enligt artikel 15.1 c i EU:s dataskyddsförordning, 2016/679, innebär rätt att få veta vilka de faktiska mottagarna är. Uppgifterna i denna del ska vara så exakta som möjligt. Om Polismyndigheten inte kan redogöra för faktiska mottagare behöver de i stället visa åtkomst till logguppgifter. Polismyndigheten har inte heller angett ändamålet med de olika behandlingar som hon är föremål för.

Polismyndigheten anser att överklagandet ska avslås och för fram bl.a. följande. Huvudregeln är att uppgifter i en avskriven brottsanmälan ska kunna behandlas fram till den tidpunkt när brottet preskriberas, eftersom förundersökning kan inledas om det kommer fram omständigheter som gör

att brottet kan klaras upp. Dataskyddsregleringen ger inte den registrerade rätt att få en kopia på sina personuppgifter eller den handling där uppgifterna förekommer om rätten till information kan säkerställas på annat sätt. Beslutet uppfyller kraven som ställs på information enligt dataskyddsförordningen och brottsdatalagen. Polismyndigheten har inte uppgifter om de faktiska identiteterna på eventuella mottagare gällande hennes ärenden i arkiverade brottsutredningar och kan därför enbart informera om aktuella kategorier av mottagare, vilket enligt EU-domstolen är tillräckligt. Artikel 15 i EU:s dataskyddsförordning ger inte den registrerade rätt att bland de uppgifter som finns tillgängliga för den personuppgiftsansvarige (i tillämpligt fall genom register eller logguppgifter) ta reda på identiteten på den eller de anställda som under den personuppgiftsansvariges ledning och på instruktioner från denne har tagit del av den registrerades personuppgifter (jfr Generaladvokatens förslag till avgörande den 15 december 2022 i EU-domstolens mål C-579/21). Vad gäller information som hämtats från någon annan källa än den registrerade själv ska all tillgänglig information lämnas. Detta innebär inte en rätt att få reda på vem som lämnat uppgifterna eftersom detta i sig är en personuppgift om den personen. XXXXXXXX har fått information om ändamålen med behandlingen av hennes personuppgifter.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Behörig domstol

Kammarrätten ska först ta ställning till om förvaltningsrätten var behörig att pröva överklagandet av Polismyndighetens beslut i alla delar.

Rättslig reglering m.m.

Enligt 4 kap. 3 § brottsdatalagen ska den personuppgiftsansvarige till den som begär det utan onödigt dröjsmål lämna skriftligt besked om huruvida

personuppgifter som rör honom eller henne behandlas. Om sådana uppgifter behandlas, ska sökanden få del av dem och få skriftlig information om bl.a. vilka personuppgifter om sökanden som behandlas och varifrån uppgifterna kommer.

I 4 kap. 5 § första stycket brottsdatalagen anges att informations-skyldigheten enligt 4 kap. 3 § samma lag inte gäller i den utsträckning det är särskilt föreskrivet i lag eller annan författning eller annars framgår av beslut som har meddelats med stöd av författning att uppgifter inte får lämnas ut av hänsyn till intresset av att bl.a. förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet, utreda eller lagföra brott, verkställa straffrättsliga påföljder eller upprätthålla allmän ordning och säkerhet.

Om förutsättningarna i första stycket är uppfyllda, är den personuppgifts-ansvarige inte skyldig att lämna ut skälen för beslut enligt första stycket (4 kap. 5 § andra stycket brottsdatalagen).

Enligt 7 kap. 2 § brottsdatalagen får beslut att inte lämna information enligt 4 kap. 3 § samma lag överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

En i huvudsak motsvarande reglering för personuppgiftsbehandling som inte omfattas av brottsdatalagen finns i artikel 15 i dataskyddsförordningen samt i 5 kap. 1 § och 7 kap. 2 § dataskyddslagen.

Ett beslut enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL, att inte lämna ut en handling till en enskild överklagas till kammarrätt (6 kap. 8 § OSL).

Av rättsfallet HFD 2014 ref. 55 följer att ett beslut om att avslå en begäran om information om personuppgiftsbehandling på grund av sekretess, enligt den numera upphävda personuppgiftslagen (1998:204), överklagas i den ordning som anvisas i OSL.

Högsta förvaltningsdomstolen har i rättsfallet HFD 2022 not. 11 klargjort att de förfaranderegler som anvisas i HFD 2014 ref. 55 ska användas när begäran om information om personuppgiftsbehandling avslås på grund av sekretess, dvs. även vid avslag enligt en annan författning än dåvarande personuppgiftslagen. Det är då alltså även i denna sak fråga om beslut som omfattas av förfarandereglerna i OSL.

Kammarrättens bedömning

Om den personuppgiftsansvarige inte lämnar ut sådana uppgifter som anges i 4 kap. 3 § brottsdatalagen följer det av 7 kap. 2 § samma lag att beslutet överklagas till förvaltningsrätt. Detsamma gäller när den registrerade anser att information inte har lämnats ut i enlighet med artikel 15 i EU:s dataskyddsförordning (7 kap. 2 § dataskyddslagen).

Om behörig myndighet däremot vägrar utlämnande med stöd av 4 kap. 5 § brottsdatalagen och 5 kap. 1 § dataskyddslagen görs det på grund av att sekretess anses gälla för uppgifterna. Av rättsfallen HFD 2014 ref. 55 och HFD 2022 not. 11 framgår att ett beslut om att avslå en begäran om information om personuppgiftsbehandling på grund av sekretess ska överklagas enligt den ordning som anvisas i OSL. Enligt den ordningen ska ett avslagsbeslut överklagas till kammarrätt som första domstolsinstans.

Detta innebär att överklagandet av Polismyndighetens beslut att med hänvisning till sekretess avslå XXXXXX begäran om information om personuppgiftsbehandling vid NOA inte skulle ha prövats av förvaltningsrätten i mål nr 16768-21. Eftersom förvaltningsrätten inte varit behörig att pröva överklagandet i denna del ska domstolens avgörande undanröjas i motsvarande del.

Kammarrätten kommer att i ett annat mål pröva XXXXXX överklagande av Polismyndighetens beslut i denna del.

När det gäller förvaltningsrättens prövning i övrigt var domstolen behörig och överklagandet i denna del prövas nedan.

Har Polismyndigheten lämnat tillräcklig information och gett tillgång till personuppgifter enligt 4 kap. 3 § brottsdatalagen och artikel 15 i EU:s dataskyddsförordning?

Den fråga som ska prövas är om XXXXXX har fått tillräcklig information om och tillgång till personuppgifter avseende den personuppgiftsbehandling som utförs i den brottsutredande verksamheten och i arkiverade brottsutredningar.

Kammarrätten instämmer i förvaltningsrättens bedömning av vad som är tillämplig lagstiftning beträffande behandling av personuppgifter i den brottsutredande verksamheten respektive arkiverade brottsutredningar. Det innebär att brottsdatalagen ska tillämpas beträffande den förstnämnda verksamheten medan dataskyddsförordningen och dataskyddslagen är tillämplig för behandling i arkiverade brottsutredningar. Kammarrätten anser i likhet med Polismyndigheten att även avskrivna ärenden under vissa förutsättningar kan ingå i den brottsutredande verksamheten, t.ex. då brottet inte är preskriberat.

Av 4 kap. 3 § brottsdatalagen framgår att den personuppgiftsansvarige, till den som begär det, utan onödigt dröjsmål ska lämna skriftligt besked om huruvida personuppgifter som rör honom eller henne behandlas. Om sådana uppgifter behandlas, ska sökanden få del av dem och få, såvitt nu är aktuellt, följande skriftliga information:

- 1) vilka personuppgifter om sökanden som behandlas,
- 2) varifrån personuppgifterna kommer,

- 3) den rättsliga grunden för behandlingen,
- 4) ändamålen med behandlingen,
- 5) mottagare eller kategorier av mottagare av personuppgifterna, även i tredjeland eller internationella organisationer,

Enligt artikel 15.1 i dataskyddsförordning ska den registrerade ha rätt att av den personuppgiftsansvarige få bekräftelse på huruvida personuppgifter som rör honom eller henne håller på att behandlas och i så fall få tillgång till personuppgifterna och, såvitt nu är aktuellt, följande information:

- a) Ändamålen med behandlingen.
- b) De kategorier av personuppgifter som behandlingen gäller.
- c) De mottagare eller kategorier av mottagare till vilka personuppgifterna har lämnats eller ska lämnas ut, särskilt mottagare i tredjeländer eller internationella organisationer.
- g) Om personuppgifterna inte samlas in från den registrerade, all tillgänglig information om varifrån dessa uppgifter kommer.

EU-domstolen har i en dom från den 12 januari 2023 slagit fast att artikel 15.1 c i EU:s dataskyddsförordning ska tolkas så (punkt 51), att rätten för den registrerade att få tillgång till personuppgifter som rör honom eller henne innebär – när uppgifterna har lämnats ut eller ska lämnas ut till mottagare – att den personuppgiftsansvarige är skyldig att ge den registrerade den faktiska identiteten på dessa mottagare, såvida det inte är omöjligt att identifiera mottagarna eller att den personuppgiftsansvarige visar att den registrerades begäran om tillgång är uppenbart ogrundad eller orimlig i den mening som avses i artikel 12.5 i dataskyddsförordningen. I sådant fall är det tillräckligt att den personuppgiftsansvarige informerar den registrerade om de aktuella kategorierna av mottagare (RW mot Österreichische Post AG, C-154/21, EU:C:2023:3).

Kammarrätten instämmer i förvaltningsrättens bedömning att Polismyndigheten gjort tillräckliga ansträngningar för att söka fram personuppgifter som rör XXXXXXXX.

Ett grundläggande syfte med rätten till skriftligt besked om personrelaterad information (s.k. registerutdrag) är att en registrerad ska få kännedom om personuppgifterna och kontrollera att de behandlas korrekt för att kunna göra gällande rättigheter i fråga om behandlingen av personuppgifterna (jfr bl.a. RW mot Österreichische Post AG, punkt 37 och 38). En sammanställning i begriplig form kan, såsom förvaltningsrätten har funnit, vara tillräcklig för att uppfylla kraven på information om och tillgång till personuppgifter. Det måste alltså inte vara en kopia av uppgifterna eller av den handling i vilka de ingår. Till sammanställningen av vilka uppgifter om XXXXXXXX som behandlas i den brottsutredande verksamheten respektive i arkiverade utredningar har Polismyndigheten lämnat en upplysning om vilka kategorier av personuppgifter som normalt behandlas i dessa ärenden. De ovan redovisade bestämmelserna innefattar dock både en rätt att få veta vilka uppgifterna är och att få tillgång till dem. De innehåller också en rätt för den registrerade att få veta varifrån uppgifterna kommer, om de inte kommer från honom eller henne själv. Den information som Polismyndigheten har lämnat är följaktligen alltför allmänt hållen och kan inte anses uppfylla de krav som följer av bestämmelserna.

Som ovan framgått har EU-domstolen nu slagit fast att artikel 15.c i EU:s dataskyddsförordning i fråga om mottagare ska tolkas som att den personuppgiftsansvarige är skyldig att ge den registrerade den faktiska identiteten på mottagare. Ett undantag är dock om det är omöjligt att identifiera mottagaren (RW mot Österreichische Post AG, C-154/21). Enligt kammarrätten kan detta avgörande ge ledning även för tolkningen av innebörden av mottagare eller kategorier av mottagare i brottsdatalagen, varigenom EU:s brottsdatadirektiv, 2016/680, har genomförts i svensk rätt.

Kammarrätten anser att det inte finns skäl att ifrågasätta Polismyndighetens uppgift att den beträffade arkiverade brottsutredningar saknar uppgifter om de faktiska identiteterna på eventuella mottagare av personuppgifter som rör XXXXXXXX. När det gäller den brottsutredande verksamheten framgår inte av myndighetens beslut något skäl till att uppgift endast lämnas om vilka presumtiva mottagare av behandlade personuppgifter som finns och inte om faktiska mottagare av utlämnade uppgifter. Polismyndigheten har därför inte heller när det gäller beslutet i denna del uppfyllt sina skyldigheter enligt 4 kap. 3 § brottsdatalagen och artikel 15.1 i dataskyddsförordningen.

Kammarrätten anser att Polismyndigheten har lämnat tillräcklig information om för vilka ändamål personuppgifter om XXXXXXXX behandlas.

Slutsats

Polismyndigheten har i enlighet med vad som förts fram ovan inte lämnat tillräcklig information om den behandling som utförs av personuppgifter som rör XXXXXXXX i den brottsutredande verksamheten och i arkiverade utredningar. Hon har inte heller fått tillgång till uppgifterna. Informationen är beträffande den brottsutredande verksamheten inte heller tillräcklig när det gäller vilka mottagarna av uppgifterna är. Underinstansernas avgöranden ska därför i upphävas i nämnda delar och målet visas åter till Polismyndigheten för ny prövning. Om myndigheten vid denna prövning kommer fram till att vissa uppgifter inte kan lämnas på grund av sekretess ska det framgå av beslutet.

I övrigt ska överklagandet avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga A (formulär 1).

Peder Liljeqvist
lagman
ordförande

Ann-Jeanette Eriksson
kammarrättsråd

Elisabet Reimers
kammarrättsråd
referent

Johan Lindberg
föredragande jurist

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten.*

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter:

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nå för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.